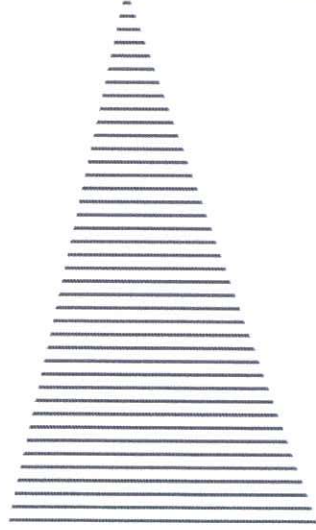

GR Havenschap Groningen Seaports Accountantsverslag 2013

Rapportage aan het algemeen bestuur

Building a better
working world

Aan de leden van het algemeen bestuur van
GR Havenschap Groningen Seaports
Postbus 20004
9930 PA DELFZIJL

Groningen, 17 juni 2014

LVR5-9L6GF4/BL/lq

Uitkomsten controle en overige informatie 2013

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening 2013 van de gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningen Seaports (hierna: GR Havenschap Groningen Seaports of GR). Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ uitkomsten jaarrekeningcontrole;
- ▶ kwaliteit beheersorganisatie;
- ▶ onafhankelijkheid en controleproces.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast in het kader van de controle van de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports. De in dit accountantsverslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2013.

Het concept van dit verslag is afgestemd met de heren Boneschansker en Genée. Een afschrift van dit rapport is toegezonden aan het dagelijks bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports.

Wij stellen het zeer op prijs deze rapportage persoonlijk aan u toe te lichten of eventuele vragen van u te beantwoorden. Als u vragen of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende (088 - 4072525 of bas-wouter.littel@nl.ey.com).

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. B.W. Littel RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam. Nederland is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting	3
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	6
Kwaliteit beheersorganisatie en rechtmatigheid	15
Onafhankelijkheid en controleproces	18

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Conclusie van onze jaarrekeningcontrole

De jaarrekening is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports d.d. 17 juni 2014 een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid.

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag en de jaarrekening 2013 zijn opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de in de jaarrekening opgenomen balans en toelichting en het overzicht van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van GR Havenschap Groningen Seaports.

De jaarrekening is rechtmatig

Wij hebben bij de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports d.d. 17 juni 2014 een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2013 in overeenstemming zijn met de door het algemeen bestuur vastgestelde wet- en regelgeving.

Geen controle-verschillen en onrechtmatigheden geconstateerd

Wij hebben tijdens onze controle geen controleverschillen geconstateerd. Om deze reden is geen sprake van ongecorrigeerde controleverschillen in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports.

Tevens hebben wij tijdens onze controle geen onrechtmatigheden en/of formele rechtmatigheidsfouten geconstateerd.

Belangrijkste uitkomsten jaarrekeningcontrole

Verzelfstandiging Groningen Seaports

In het voorjaar van 2013 hebben zowel de gemeenteraden van Delfzijl en Eemshoofd, als Provinciale Staten van de provincie Groningen, ingestemd met de verzelfstandiging van Groningen Seaports. Als gevolg hiervan is Groningen Seaports vanaf 14 juni 2013 (met terugwerkende kracht naar 1 januari 2013) een overheids-N.V. (Groningen Seaports N.V.), waarvan de aandelen in handen zijn van de GR, welke blijft voortbestaan.

Inbreng van de onderneming in Groningen Seaports N.V. juist verwerkt en toegelicht in de jaarrekening 2013

De activa en passiva van GR Havenschap Groningen Seaports zijn, met terugwerkende kracht tegen de boekwaarde per 31 december 2012 volgens de jaarrekening 2012 van de GR, ingebracht in Groningen Seaports N.V. Conform de geldende verslaggevingsrichtlijnen heeft de inbreng tegen de voor Groningen Seaports N.V. geldende waarderingsgrondslagen (zijnde Titel 9 BW 2 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving) plaatsgevonden. Dit betekent dat een aantal aanpassingen zijn gemaakt ten opzichte van de jaarrekening 2012 van GR Havenschap Groningen Seaports, welke is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Bestuurlijke samenvatting

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Belangrijkste uitkomsten jaarrekeningcontrole

In het kader van onze jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat de inbreng van de onderneming en activa en passiva van de GR in de N.V. juist is verwerkt en toereikend is toegelicht in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports.

Deelneming in Groningen Seaports N.V. en langlopende vordering op

Na de verzelfstandiging bestaan de activa van GR Havenschap Groningen Seaports vrijwel geheel uit de deelneming in Groningen Seaports N.V. (boekwaarde ultimo 2013 € 198 miljoen) en een langlopende vordering van € 22,0 miljoen op Groningen Seaports N.V., welke is ontstaan bij inbreng.

Groningen Seaports N.V. juist gewaardeerd in de jaarrekening 2013

Wij hebben aan de hand van de jaarrekening 2013 van Groningen Seaports N.V., waarbij op 3 juni 2014 door EY een goedkeurende controleverklaring is verstrekt, vastgesteld dat de deelneming in Groningen Seaports, alsmede de langlopende vordering, in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports juist wordt verantwoord en juist wordt gewaardeerd.

Financiering terecht verantwoord in jaarrekening 2013 van Groningen Seaports N.V.

In het kader van de verzelfstandiging is tussen GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. een borgstellingsovereenkomst gesloten, waarbij de GR borg staat voor 80% van de financiering van Groningen Seaports N.V.

Na de verzelfstandiging is gebleken dat banken geen (nieuwe) financiering (bijvoorbeeld kasgeldleningen) aan Groningen Seaports N.V. wensen te verstrekken, daar de borgstelling door de GR slechts 80% van de financieringsbehoefte bedraagt. Om die reden staan de leningovereenkomsten van de kasgeldleningen en de derivatencontracten juridisch nog steeds op naam van de GR. De GR blijft vooralsnog voorzien in de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V.

Omdat de financiering in economische zin plaatsvindt aan de N.V., vindt de verantwoording van de financiering op basis van het inzichtvereiste van Titel 9 BW2 volledig plaats in de jaarrekening van Groningen Seaports N.V. Wij kunnen ons vinden in deze verwerkwijze en hebben vastgesteld dat dit toereikend is toegelicht in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports.

Uitkomsten Jaarrekeningcontrole

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Controleverklaring

De jaarrekening is getrouw
Wij hebben d.d. 17 juni 2014 een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van GR Havenschap Groningen Seaports over het boekjaar geëindigd op 31 december 2013 verstrekt. In deze verklaring bevestigen wij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het *Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)*.

De jaarrekening is rechtmatig
Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving, waaronder door het algemeen bestuur vastgestelde verordeningen.

De jaarrekening en het jaarverslag zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV
De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV.

Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Jaarverslag is niet strijdig met de jaarrekening
Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen

tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Voorwaarde: ongewijzigde vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur
Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het algemeen bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Controleverschillen
Wij hebben tijdens onze controle geen controleverschillen geconstateerd. Om deze reden is geen sprake van ongecorrigeerde controleverschillen in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports.

Controleverschillen	Fouten	Onzekerheden
	€	€
Getrouwheid		
Geen sprake van ongecorrigeerde controleverschillen	-	-
Rechtmatigheid		
Geen	-	-
Totaal	-	-
Goedkeuringstolerantie	28.900	86.700

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het dagelijks bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van het algemeen bestuur beoordelen wij deze door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen.

Wij kunnen instemmen met de door het dagelijks bestuur gemaakte inschattingen en waarderingsgrondslagen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat, de paragraaf weerstandsvermogen en de financiële positie

Weerstandsvermogen

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing* opgenomen. In deze paragraaf is opgenomen in hoeverre GR Havenschap Groningen Seaports in staat is financiële risico's op te vangen door middel van het weerstandsvermogen.

Uit de paragraaf weerstandsvermogen blijkt dat de beschikbare (incidentele) weerstandscapaciteit ultimo 2013 € 219,9 miljoen bedraagt, zijnde de algemene reserve.

GR Havenschap Groningen Seaports heeft in de paragraaf weerstandsvermogen een tweetal risico's onderkend, te weten de waardering van de 100%-deelneming in Groningen Seaports N.V. en de risico's voortvloeiende uit de afgesloten borgstellingsovereenkomst met Groningen Seaports N.V. Deze risico's zijn echter niet nader gekwantificeerd. Hierdoor is onduidelijk wat de omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor GR Havenschap Groningen Seaports dient te zijn. Wij adviseren GR Havenschap Groningen Seaports de onderkende risico's voor GR Havenschap Groningen Seaports komend jaar nader uit te werken en nader te kwantificeren.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing concludeert GR Havenschap Groningen Seaports dat aangezien de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk is aan de boekwaarde van de deelneming Groningen Seaports N.V., het weerstandsvermogen ultimo 2013 toereikend is.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Bevindingen inzake de jaarrekening

Verzelfstandiging Groningen Seaports en inbreng van de onderneming en activa en passiva van GR Havenschap Groningen Seaports in Groningen Seaports N.V.

Verzelfstandiging Groningen Seaports in 2013 geëffectueerd
In het voorjaar van 2013 hebben de gemeenteraden van Delfzijl en Eemmond, als wel Provinciale Staten van de provincie Groningen, ingestemd met de verzelfstandiging van Groningen Seaports. Als gevolg hiervan is Groningen Seaports vanaf 14 juni 2013 (met terugwerkende kracht naar 1 januari 2013) een overheids-N.V. (Groningen Seaports N.V.), waarvan de aandelen in handen zijn van de GR, welke blijft voortbestaan. De GR blijft vooralsnog enig aandeelhouder van Groningen Seaports N.V.

De onderneming en activa en passiva van de GR zijn, met uitzondering van het juridisch eigendom van de gronden, met terugwerkende kracht naar 1 januari 2013 ingebracht in Groningen Seaports N.V. De GR heeft (het economisch eigendom van) de gronden in erfpacht uitgegeven aan Groningen Seaports N.V. De inbrengbalans is gecontroleerd door PwC en door hen voorzien van een goedkeurende controleverklaring bij de inbrengbeschrijving. De inbrengbalans is gebaseerd op de waarderingsgrondslagen van de N.V. (zijnde Titel 9 BW 2 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ)).

Wijziging van het verslaggevingsstelsel van BBV naar Titel 9 BW 2; de belangrijkste verschillen voor Groningen Seaports samengevat
De belangrijkste verschillen tussen het BBV en Titel 9 BW 2 kunnen voor Groningen Seaports als volgt worden samengevat:

Post in de jaarrekening	Waarderingsgrondslag BBV	Waarderingsgrondslag Titel 9 BW 2
Materiële vaste activa	Activa dienen te worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.	Activa dienen te worden gewaardeerd tegen kostprijs (verkrijgings- of vervaardigingsprijs) of actuele waarde. Bijzondere waardeverminderingen dienen in aanmerking te worden genomen indien de realiseerbare waarde lager is. Titel 9 BW 2 stelt ten opzichte van het BBV nadere voorwaarden aan bijzondere waardeverminderingen.
In erfpacht uitgegeven gronden	Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.	In erfpacht uitgegeven gronden dienen gewaardeerd te worden tegen kostprijs (verkrijgings- of vervaardigingsprijs) of actuele waarde.
Deelnemingen	Deelnemingen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs. Deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.	Indien beslissende invloed of invloed van betekenis wordt uitgeoefend: netto-vermogenswaarde/"equity method". Anders: verkrijgingsprijs (indien sprake is van een bijzondere waardevermindering dient hiermee rekening te worden gehouden) of actuele waarde/reële waarde.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Bevindingen inzake de jaarrekening

Post in de jaarrekening	Waarderingsgrondslag BBV	Waarderingsgrondslag Titel 9 BW 2
Voorzieningen	<p>Voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten, op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten, kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.</p> <p>Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Dit betekent dat in de jaarrekening bijvoorbeeld veelal geen verplichting wordt opgenomen inzake nog te betalen vakantiegeld en vakantiedagen en jubileaveplichtingen.</p>	<p>Verwerking en waardering van voorzieningen is onder Titel 9 BW 2 en de RJ op hoofdlijnen gelijk aan het BBV, met dien verstande dat onder Titel 9 BW 2 en de RJ nadere voorwaarden worden gesteld aan bepaalde soorten voorzieningen. Voor Groningen Seaports geldt dit bijvoorbeeld onder meer voor de voorziening voor het ineffectieve deel van de derivatenportefeuille.</p>
Verplichting- en inzake arbeids- gerelateerde kosten	<p>Op grond van Titel 9 BW 2 en de RJ dienen arbeidsgerelateerde kosten te worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. Dit betekent dat onder Titel 9 BW 2 en de RJ in de jaarrekening een verplichting dient te worden opgenomen voor overlopende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen, zoals vakantiegeld en een jubileumvoorziening.</p>	

Activa en passiva tegen boekwaarde GR Havenschap Groningen Seaports ingebracht in Groningen Seaports N.V., waarderingsgrondslagen wel aangepast

De activa en passiva van GR Havenschap Groningen Seaports zijn op 14 juni 2013 met terugwerkende kracht naar 1 januari 2013 tegen de boekwaarde per 31 december 2012 volgens de jaarrekening 2012 van de GR ingebracht in Groningen Seaports N.V. Conform de geldende verslaggevingsrichtlijnen heeft de inbreng tegen de voor Groningen Seaports N.V. geldende waarderingsgrondslagen plaatsgevonden, waardoor bij de inbreng een verschil ontstaat tussen het eigen vermogen van Groningen Seaports volgens de jaarrekening 2012 van de GR en het eigen vermogen bij de inbreng in Groningen Seaports N.V.

Specifiek betekent dit dat bij de inbreng de volgende correcties zijn gemaakt:

In erfpacht uitgegeven gronden: omdat de historische verkrijgingsprijs van de in erfpacht uitgegeven gronden vanwege de waardering tegen eerste uitgifteprijs in de GR niet inzichtelijk is, zijn de in erfpacht uitgegeven gronden bij inbreng gewaardeerd tegen de veronderstelde kostprijs (zijnde de boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden) ultimo 2012 in de GR van € 160 miljoen. Hierop heeft bij inbreng een afwaardering van € 20,7 miljoen plaatsgevonden, omdat de opbrengstwaarde lager lag dan de boekwaarde (negatief effect op eigen vermogen).

Activering van de kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde voor een bedrag van € 499.000 (positief effect op eigen vermogen). Waardering van de deelnemingen tegen netto vermogenswaarde, met een positief effect op het eigen vermogen van in totaal € 395.000.

Opname van een jubileumvoorziening voor een bedrag van in totaal € 62.000 (negatief effect op eigen vermogen).

Opname van verplichtingen voor vakantiegeld en vakantiedagen voor in totaal € 504.000 (negatief effect op eigen vermogen).

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Bevindingen inzake de jaarrekening

Het totale effect van bovenstaande aanpassingen op het eigen vermogen van GR Havenschap Groningen Seaports bedraagt ultimo 2012 € 20,4 miljoen negatief en het totale effect op het resultaat over 2012 bedraagt over 2012 € 40.000 positief.

Als gevolg van bovenstaande aanpassingen bedraagt het eigen vermogen van Groningen Seaports bij inbreng in Groningen Seaports N.V. € 220 miljoen. Hiervan is door GR Havenschap Groningen Seaports € 198 miljoen ingebracht als kapitaal en € 22 miljoen als langlopende schuld.

Vergelijkende cijfers in de jaarrekening 2013 zijn aangepast als ware de verzelfstandiging per 31 december 2012 reeds heeft plaatsgevonden en hebben om deze reden een pro forma karakter.

De in de jaarrekening 2013 opgenomen vergelijkende cijfers zijn afgeleid van de jaarrekening 2012 van GR Havenschap Groningen Seaports, met dien verstande dat deze zijn aangepast als ware de verzelfstandiging reeds per 31 december 2012 heeft plaatsgevonden. Om deze reden hebben de vergelijkende cijfers in de jaarrekening 2013 een pro forma karakter.

Conclusie ten aanzien van de inbreng

Conclusie

In het kader van onze jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat de inbreng van de onderneming en activa en passiva van de GR in de N.V. juist is verwerkt en toereikend is toegelicht in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports.

Deelneming in Groningen Seaports N.V. en langlopende vordering op Groningen Seaports N.V. juist gewaardeerd in de jaarrekening 2013

Na de verzelfstandiging bestaan de activa van GR Havenschap Groningen Seaports vrijwel geheel uit de deelneming in Groningen Seaports N.V. (boekwaarde ultimo 2013 € 198 miljoen) en de langlopende vordering van € 22,0 miljoen op Groningen Seaports N.V., welke is ontstaan bij inbreng.

Wij hebben aan de hand van de jaarrekening 2013 van Groningen Seaports N.V., waarbij op 3 juni 2014 door EY een goedkeurende controleverklaring is verstrekt, vastgesteld dat de deelneming in Groningen Seaports, alsmede de langlopende vordering, in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports juist wordt verantwoord en juist wordt gewaardeerd.

Wij merken op dat op grond van het BBV deelnemingen gewaardeerd dienen te worden tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor GR Havenschap Groningen Seaports bedraagt deze € 198,1 miljoen, zijnde het geplaatst kapitaal van Groningen Seaports N.V. Zolang het eigen vermogen van Groningen Seaports N.V. minimaal € 198,1 miljoen bedraagt, vindt waardering van de deelneming in de GR plaats tegen de historische vervaardigingsprijs van € 198,1 miljoen. Mocht het eigen vermogen van Groningen Seaports N.V. in de toekomst als gevolg van verliezen onder deze historische vervaardigingsprijs van € 198,1 miljoen dalen, dan dient in de jaarrekening van de GR afwaardering van de deelneming in Groningen Seaports N.V. plaats te vinden.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Bevindingen inzake de jaarrekening

Financiering juist verwerkt in de jaarrekening van Groningen Seaports N.V.

Borgstellingsovereenkomst: borgstelling door GR Havenschap Groningen Seaports voor Groningen Seaports N.V. maximaal 80%

In het kader van de verzelfstandiging is tussen GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. een borgstellingsovereenkomst gesloten. Hierin is opgenomen dat zolang Groningen Seaports N.V. niet financieel onafhankelijk is, de GR zich borg zal stellen voor de verplichtingen van Groningen Seaports N.V. De borgstelling van de GR bedraagt maximaal 80% van de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V., met een maximum van € 268 miljoen, gebaseerd op de reeds geaccordeerde projecten, vervangingsinvesteringen en interne projecten. Tevens heeft de GR zich verplicht borg te staan voor de aangehouden derivatenportefeuilles bij Société Generale en Deutsche Bank, waarvan de hoofdsom ultimo 2013 € 257 miljoen bedraagt.

Als tegenprestatie voor de verplichtingen van de GR heeft Groningen Seaports N.V. de verplichting om haar bedrijfsvoering zodanig in te richten en uit te voeren, dat zij op zo kort mogelijke termijn financieel onafhankelijk van de GR kan functioneren. Na de verzelfstandiging is echter gebleken dat banken geen nieuwe financiering (bijvoorbeeld kasgeldleningen) aan Groningen Seaports N.V. wensen te verstrekken, daar de borgstelling door de GR slechts 80% van de financieringsbehoefte bedraagt. De GR is in 2013 derhalve blijven voorzien in de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. en heeft hiervoor tevens nieuwe (kortlopende) kasgeldleningen aangetrokken, ter herfinanciering van de in 2013 aflopende kasgeldleningen.

Dit betekent dat de leningovereenkomsten van de opgenomen kasgeldleningen en de derivatencontracten juridisch thans nog op naam staan van GR Havenschap Groningen Seaports en dat de financiering in principe derhalve in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports dient te worden verantwoord.

Op basis van de economische realiteit wordt de financiering volledig verantwoord in de jaarrekening 2013 van Groningen Seaports N.V. Middels de verzelfstandigingsovereenkomst tussen GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. en de akte van inbreng is de financiering economisch gezien volledig ingebracht in Groningen Seaports N.V. Tevens handelen de betrokken partijen (de GR, de N.V. en overige belanghebbenden) als ware de financiering volledig op naam is gesteld van Groningen Seaports N.V. Bovendien lopen op dit moment onderhandelingen met de betrokken banken over de (voorwaarden van de) overdracht van de financiering van de GR naar de N.V. en hebben de betrokken partijen de wens dit op korte termijn te realiseren.

Op basis van voorgaande overwegingen inzake de economische realiteit en het inzichtvereiste van Titel 9 BW 2 (zijnde het geldende steisel voor financiële verslaggeving voor Groningen Seaports N.V.) wordt de financiering, bestaande uit de opgenomen kasgeldleningen en de afgesloten derivaten (renteswaps), volledig verantwoord in de jaarrekening van Groningen Seaports N.V., daar de financiering in economische zin volledig is ingebracht in Groningen Seaports N.V., hoewel de financiering juridisch nog op naam van de GR is gesteld.

Wij hebben vastgesteld dat deze situatie toereikend is toegelicht in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Bevindingen inzake de jaarrekening

Safe harbour premie

Op grond van de afgesloten borgstellingsovereenkomst is Groningen Seaports N.V. voor de door de GR verleende borgstellingen aan de GR een marktconforme vergoeding (de zogenaamde "safe harbour premie") verschuldigd.

Deze safe harbour premie is gebaseerd op regelgeving van de Europese Commissie inzake staatssteun op garanties en de kredietwaardigheid van Groningen Seaports N.V. (waarbij als uitgangspunt een BBB-rating wordt gehanteerd). De safe harbour premie is voor 2013 gesteld op 0,80% van de borgstelling (zijnde de omvang van de derivatenpositie ultimo 2013 ad € 255 miljoen). Dit betekent dat Groningen Seaports N.V. over 2013 een vergoeding aan GR Havenschap Groningen Seaports dient te betalen uit hoofde van de door de GR verstrekte borgstellingen van € 2,0 miljoen.

De safe harbour premie van € 2,0 miljoen is in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports verantwoord onder de financiële baten en via rekening-courant met de GR verrekend.

Conclusie

Wij hebben vastgesteld dat de safe harbour premie over 2013 juist is berekend en juist wordt verantwoord en toegelicht in de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports.

Wet normering topinkomens (WNT) niet relevant voor GR Havenschap Groningen Seaports

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd. Inmiddels is er ook een aanpassingswet WNT. Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

Omdat GR Havenschap geen personeel in dienst heeft en tevens geen personeel (externe derden) inhuurt (immers, het personeel is na de verzelfstandiging in dienst getreden van Groningen Seaports N.V.), is de (naleving van de) WNT voor GR Havenschap Groningen Seaports niet relevant en kan om deze reden niet worden voldaan aan de publicatieverplichting.

Wij hebben vastgesteld dat deze situatie in de toelichting op de jaarrekening toereikend is uiteengezet.

Kwaliteit
beheersorganisatie en
rechtmatigheid

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersing

Onze bevindingen in het kader van uw interne beheersing
Wij hebben geen significante tekortkomingen in de interne beheersing van
GR Havenschap Groningen Seaports geconstateerd.

Automatisering

In het kader van de controle van de jaarrekening brengt de accountant ook
verslag uit omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en
betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak
omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de
geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen
opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft
geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de
geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2013 de rechtmatigheid getoetst conform
de bepalingen van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden
(BADO) en het controleprotocol van GR Havenschap Groningen Seaports.

Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende
onderwerpen:

- het rechtmatigheidsbeheer;
- de naleving van het voorwaardencriterium;
- de begrotingsrechtmatigheid;
- het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- de niet-financiële beheershandelingen.

Het controleprotocol en het normenkader zijn door het algemeen bestuur
vastgesteld.

Bevindingen ten aanzien van het voorwaardencriterium
Wij hebben ten aanzien van het voorwaardencriterium geen materiële
onrechtmatigheden geconstateerd welke meewegen in ons oordeel.

De begrotingsoverschrijdingen zijn goed toegelicht

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen
wij normaliter of het budgetrecht van het algemeen bestuur is
gerespecteerd. In het hoofdstuk Ons controleproces van deze rapportage
lichten wij deze controleaanpak en de verantwoordelijkheden van het
dagelijks bestuur, algemeen bestuur en accountant nader toe.

In verband met de verzelfstandiging is voor 2013 geen begroting opgesteld
door het dagelijks bestuur en vastgesteld door het algemeen bestuur.
Om deze reden hebben wij de juiste toepassing van het begrotingscriterium
niet kunnen controleren. Wij hebben begrepen dat voor 2014 een begroting
is opgesteld en dat deze op 21 december 2013 is vastgesteld door het
algemeen bestuur.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die
erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.
Omdat na de verzelfstandiging van Groningen Seaports feitelijk geen
activiteiten meer plaatsvinden in de GR, heeft geen toets op het misbruik en
oneigenlijk gebruik plaatsgevonden.

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersing

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen van het jaarverslag.

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de gemeenschappelijke regeling betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Onafhankelijkheid en controleproces

Onafhankelijkheid en controleproces

Onze onafhankelijkheid

Inleiding

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Het Nederlandse parlement heeft in dit kader met ingang van 2013 een wettelijke regeling ingevoerd inzake een strikte scheiding van controle en advies, alsmede vanaf 2016 verplichte kantoorrotaties bij OOB's (Organisaties van Openbaar Belang). Hiermee loopt Nederland vooruit op Europese regelgeving, waarover in december 2013 een akkoord is bereikt dat minder ver gaat dan de Nederlandse wet. Kern van het Europees Barrieraakkoord is een verbod op bepaalde non-auditdiensten, een limiet op de levering van toegestane non-auditdiensten tot 70% van de audit fee en kantoorrotatie eens in de tien jaar welke periode na een nieuwe tender met tien jaar verlengd kan worden. Ook de *Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants* (NBA) heeft de onafhankelijkheidsregels voor zijn leden verder aangescherpt. Met de nieuwe *Verordening inzake Onafhankelijkheid* (ViO) zijn de regels vanaf 2014 strikter dan de *Code of Ethics* en wordt een kader gecreëerd dat verder gaat dan internationaal gebruikelijk is. Zo geeft de NBA een meer expliciete uitleg aan bedreigingen van de onafhankelijkheid die voortvloeien uit de perceptie van het publiek.

Belangrijkste wijzigingen in de ViO

De belangrijkste wijzigingen in de ViO hebben betrekking op:

- een nadere toetsing van geschenken en uitingen van gastvrijheid vanaf een grens van € 100. Dit geldt zowel voor ontvangen als verstrekte geschenken en uitingen van gastvrijheid;
- een verbod van sponsoring van een assurance-cliënt ter verkrijging van naamsbekendheid;

- het afschaffen van het onderscheid tussen een opdracht tot controle van de jaarrekening en andere assurance-diensten (bijvoorbeeld controle van een MVO-verslag). De oude regels kenden nog een lichter regime voor andere assurance-diensten;
- de introductie van het begrip gelieerde derde dat de reikwijdte van het verbod op het leveren van adviesdiensten aan andere entiteiten binnen de groep bij OOB's inperkt. Relaties met zustervennootschappen worden buiten beschouwing gelaten. Daarnaast vallen moedervervennootschap(pen) wel onder het begrip gelieerde derde, ongeacht het materiële belang.

De strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorrotatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016.

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. De jarenlange discussie over het beroep en het functioneren van de accountant, hebben uiteindelijk geresulteerd in een aanpassing van de accountantswetgeving, welke van toepassing is voor organisaties van openbaar belang (OOB's) met als doel de onafhankelijkheid van de accountant beter te waarborgen richting het maatschappelijk verkeer. Ondanks het feit dat een gemeente zich volgens de wet niet kwalificeert als een organisatie van openbaar belang vinden wij het als uw accountant belangrijk om eventuele bedreigingen ten aanzien van de onafhankelijkheid te melden.

Wij hebben gedurende het jaar geen onafhankelijkheidsissues geconstateerd.

Onafhankelijkheid en controleproces

Ons controleproces

Wat is de reikwijdte van onze opdracht

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2013 van GR Havenschap Groningen Seaports gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld Artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onze controleaanpak in het kort

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de gemeenschappelijke regeling.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het dagelijks bestuur heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden stelt het algemeen bestuur de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie en het normenkader zijn vastgesteld door het algemeen bestuur. Op grond van de jaarrekening 2013 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 28.900 (1%) en voor onzekerheden € 86.700 (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Onafhankelijkheid en controleproces

Ons controleproces

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Wij hebben onze controleverschillen nader toegelicht in het voorgaande van dit rapport.

Begrotingsbeheer

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het algemeen bestuur is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het algemeen bestuur geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.

Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma.

Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan het algemeen bestuur. Het is de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur om hier dan tijdig een besluit over te nemen.

Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en investeringen te toetsen. Dit doen wij onder andere door:

- vast te stellen of begrotingsafwijkingen tijdig zijn gesignaleerd en zijn omgezet in een begrotingswijziging ter autorisatie aan het algemeen bestuur;
- vaststellen of kostenoverschrijdingen leiden tot een onrechtmatigheid, welke meegewogen moet worden in het accountantsoordeel of niet.
- Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid hoeven niet te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2013 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol van GR Havenschap Groningen Seaports. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- het rechtmatigheidsbeheer;
- de naleving van het voorwaardencriterium;
- de begrotingsrechtmatigheid;
- het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- de niet-financiële beheershandelingen.

Onafhankelijkheid en controleproces

Ons controleproces

Frauderisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (*Standaard 240 De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten*).

Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het dagelijks bestuur, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.